De jacht is springlevend en is onderdeel van onze relatie met de natuur

bron: Omroep Gelderland

Hoe jacht en natuur samen het landschap vormen

Zonder de invloed van de jacht zou de Veluwe er vandaag de dag heel anders uitzien. Hoewel veel mensen de begrippen ‘jacht’ en ‘natuur’ als tegenpolen beschouwen, blijken ze in werkelijkheid nauw met elkaar verweven. Dit wordt gesteld door Eugenie van Heijgen, onderzoeker aan Wageningen Universiteit, in haar proefschrift over de relatie tussen mens en natuur.

De verwevenheid van mens en natuur

Volgens Van Heijgen worden discussies rondom de jacht vaak gekleurd door negatieve associaties, bijvoorbeeld met ‘plezierjacht’, en het idee dat jagen niet thuishoort in natuurgebieden. “De natuur zoals wij die in Nederland kennen – denk aan de Veluwe en de dieren die er leven – is voor een belangrijk deel gevormd door jachtactiviteiten, zowel in het verleden als nu,” legt Van Heijgen uit.

Het ontstaan van het ‘jachtlandschap’

Het is geen verrassing dat menselijk handelen invloed heeft op het landschap, maar Van Heijgens onderzoek laat zien hoe diep die invloed werkelijk reikt. Ze introduceert de term ‘jachtlandschap’ om gebieden als de Veluwe te beschrijven. “Het is alsof je een speciale bril opzet om naar de natuur te kijken,” licht ze toe. Veel dieren die wij typisch Veluws vinden, zijn dat niet per definitie altijd geweest. Zo zijn wilde zwijnen bijvoorbeeld pas in het begin van de twintigste eeuw op de Veluwe teruggebracht. Op verzoek van prins Hendrik,

de echtgenoot van koningin Wilhelmina, werden zwijnen uit Tsjechië en Mecklenburg gehaald en uitgezet in Kroondomein Het Loo, om het Duitse jachtvoorbeeld te volgen.

Ook de huidige edelherten op de Veluwe komen oorspronkelijk uit verschillende delen van Europa. In de negentiende eeuw was de lokale populatie minder indrukwekkend qua formaat. Daarom brachten grootgrondbezitters begin twintigste eeuw edelherten uit andere regio's naar de Veluwe, in de hoop gezondere dieren met imposante geweien te krijgen. "De edelherten die je nu ziet zijn dus eigenlijk een mix van lokale en geïntroduceerde dieren," aldus Van Heijgen. Ook hier was de jacht de drijvende kracht achter deze introducties.

De invloed van dieren op het landschap

Rijke landeigenaren beheerden vroeger actief de populaties van herten en zwijnen, en ook tegenwoordig worden de aantallen nauwgezet bijgehouden. Jagers tellen de dieren en bepalen op basis daarvan hoeveel er jaarlijks mogen worden geschoten. De dieren zelf oefenen op hun beurt weer invloed uit op het landschap: zwijnen wroeten in de bodem, wat ruimte schept voor pioniersplanten, maar het jonge loofhout krijgt daardoor minder kans om te groeien. "Dat heeft zowel voordelen als nadelen," zegt Van Heijgen. "De dynamiek tussen dier en landschap is constant in beweging."

Jachttraditie en beeldvorming

De eeuwenoude jachttraditie heeft niet alleen het gebied gevormd, maar ook onze blik op de dieren. De fazant is daar een sprekend voorbeeld van. Deze vogelsoort werd ooit geïntroduceerd voor de jacht, maar wordt tegenwoordig door veel natuurbeschermers als 'exoot' bestempeld, en daardoor als minder waardevol. Volgens Van Heijgen hangt dit samen met de associatie met de jacht: de fazant wordt gezien als een typisch jachtdier en daardoor minder interessant gevonden.

Een blijvende verbinding

Samengevat zijn de jacht en de natuur van de Veluwe onlosmakelijk met elkaar verbonden. Van Heijgen concludeert: “Mensen voelen zich tegenwoordig minder verbonden met de natuur, wat een bedreiging vormt voor zowel onszelf als andere levensvormen. Jacht kan juist bijdragen aan die verbinding, al blijft het een complexe praktijk met scherpe kanten. Hoe dan ook, de jacht is springlevend en verdient het om serieus genomen te worden als onderdeel van onze relatie met de natuur.”

Vogelgriep – de actuele vogelgriepsituatie en de nieuwe risicobeoordeling van de Deskundigengroep Dierziekten.

Actuele situatie

Op dit moment is sinds de laatste TUO-mail van 16 oktober op negen locaties met pluimvee hoogpathogene vogelgriep (HPAI) vastgesteld. Dit waren zowel locaties van commerciële pluimveebedrijven met kippen en fazanten, als locaties van hobbyhouders. Dit is een groot aantal in korte tijd. Ook in de wilde vogels is een toename in HPAI te zien, met name in eendachtigen. Dit is gebleken uit zowel de levendewildevogelmonitoring van het Erasmus MC (EMC), als de dodewildevogelmonitoring van Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) en Dutch Wild Health Center (DWHC). Deze besmettingen bij wilde vogels, vooral eenden, komen verspreid over

Nederland voor.
Ook in de rest van Europa is een toename van het aantal uitbraken met HPAI zowel bij gehouden als bij wilde vogels. In de afgelopen weken zijn er tientallen uitbraken geweest in onder andere België, Duitsland, Frankrijk, Polen, en het Verenigd Koninkrijk.

Risicobeoordeling Deskundigengroep Dierziekten

Voor ons waren de ontwikkelingen aanleiding om de Deskundigengroep Dierziekten opnieuw om een risicobeoordeling te vragen. Afgelopen 10 november zijn de deskundigen bijeengeweest voor een nieuwe risicobeoordeling. Zij hebben het risico verhoogd van ‘matig’ naar ‘zeer hoog’ met een lage mate van onzekerheid. De deskundigen hebben het risico verhoogd vanwege de hoge prevalentie van HPAI die bij de wildevogelmonitoring en het toegenomen aantal infecties bij gehouden pluimvee. Bij de levendewildevogelmonitoring van het EMC is nog niet eerder in de afgelopen jaren zo’n hoge prevalentie van het HPAI-virus gevonden bij eenden. Het definitieve verslag wordt meegestuurd met de Kamerbrief.

Wees alert

Gezien de vogelgriepsituatie, met in korte tijd een groot aantal uitbraken, roepen we iedereen dringend op alles te doen wat in ieders vermogen ligt om besmettingen te voorkomen. Daarbij zijn de bioveiligheids- en hygiënemaatregelen het allerbelangrijkste wapen. Daarnaast, door verdenkingen direct te melden bij de NVWA kan een eventuele besmetting zo snel mogelijk worden bestreden. Tevens willen we u vragen om uw achterban nogmaals te attenderen op de landelijke maatregelen en het goed toepassen van de afschermplicht voor hobbyhouders en speciale vogelsoorten (fazanten en loopvogels).
Voor iedereen die in contact komt met wilde vogels geldt dat men erop bedacht moet zijn dat wilde vogels besmet kunnen zijn, **met name wilde eenden.** Bij het hanteren van wilde vogels of kadavers is het daarom belangrijk dat de veiligheids- en

persoonlijke beschermingsmaatregelen in acht worden genomen zoals beschreven in de Leidraad omgang met wilde dieren met vogelgriep.

Tot slot

Meer informatie over de geldende maatregelen is hier te vinden. Bij een verdenking: neem direct contact op met uw dierenarts of meld het bij de NVWA via 045 – 5453188. Vragen aan LVVN? Mail naar diergezondheid@minlnv.nl.
We realiseer ons dat het voortdurend waakzaam zijn en het toepassen van preventieve maatregelen veel vraagt van pluimvee- en hobbyhouders. We willen daarom onze dank en waardering uitspreken voor iedereen die zich hiervoor inzet.

Juridisch bekeken – Het geweer, de lunch en de nazit.

Uitgave oktober 2025 | Mauric

e
St
as
se
n
–
Ju
ri
st
en
be
st
uu
rs
li
d
NO
JG

De herfst komt eraan. Ieder jagershart gaat dan weer sneller kloppen. Gure jachten over uitgestrekte mistige velden en akkers, blaffende honden, opvliegende fazanten, vluchtende hazen. En dan tussen de driften door een kop warme soep in de herberg, om er in de middag weer goed tegen te kunnen. En dan weer voorwaarts, door de zompige klei, over hekjes en sloten, door het struikgewas. Om dan te eindigen in diezelfde herberg voor een goede maaltijd.

Een mooi romantisch beeld, dat ik eigenlijk niet wil verstoren, maar toch: waar laten we het geweer tijdens de lunch en de nazit? Er doen allerlei verhalen de ronde en de verzoeken om duidelijkheid aan de juridische commissie van onze mooie vereniging zijn talrijk
En die duidelijkheid is niet makkelijk te geven. We merken dat er vaker gecontroleerd wordt in de herbergen en we merken ook dat er enigszins verschillend wordt omgegaan met dit vraagstuk.

Wettelijk gezien kent artikel 43 van de Regeling Wapens en Munitie (RWM) de opslageisen: wapens en munitie apart van elkaar, ook de essentiële onderdelen van de wapens zoals een grendel en zelfs magazijnen en een afsluitbare wapenkluis die, indien lichter dan 200 kilo, verankerd is in de muur of vloer.

In artikel 44 zien we de vervoerseisen: de vrijstelling om wapens en munitie te vervoeren geldt enkel voor het vervoeren tussen de woning en de schietbaan, de erkende wapenhandelaar, het bureau van politie na toestemming van de politie, en het jachtveld. Daarbij moet de weg en de tijd worden gebruikt welke redelijkerwijs voor het vervoer geboden zijn, dus de meest logische dan wel kortste weg. De wapens en munitie moeten zodanig verpakt zijn dat deze niet voor onmiddellijk gebruik kunnen worden aangewend en degene die bevoegd is voor het wapen moet er continu de controle over houden.

Dit betekent dus dat het wapen na de jacht, dus ook na de ochtendjacht, zo snel mogelijk terug de kluis in moet.

Het Gerechtshof in Arnhem heeft daar in 2022 al een niet mis te verstane uitspraak over gedaan.

In die zaak ging een jager na de jacht met een andere jager mee naar zijn woning **buiten het jachtveld** om te gaan eten. Het hof oordeelde dat het jachtgeweer door de jager niet rechtstreeks zijn vervoerd vanuit het jachtveld naar zijn woning. Het bezoek aan de woning van de medejager was niet redelijkerwijs geboden en daarom was de jager strafbaar en is hij ook veroordeeld, met alle gevolgen voor zijn jachtakte van dien.

Enige tijd geleden deed zich een voorval voor waar een aantal jagers bij betrokken was. Zij gingen lunchen in een besloten herberg iets buiten het jachtveld. In die herberg kregen zij controle. Een deel van de geweren zat in een foedraal, een ander deel niet.
Alle jagers werd in eerste instantie de jachtakte ontnomen.

Als verweer voerden zij aan dat het **boekje '101 vragen over jagen'**, dat is samengesteld in overleg met het ministerie en na consultatie van de politie, aangeeft dat je met een wapen in het foedraal een café mag betreden.

Naar aanleiding van dat verweer hebben de jagers die het geweer in het foedraal hadden zitten hun akte terug gekregen. Immers, het boekje had de instemming van het ministerie en de politie. En de korpschef vond dat er met het boekje een gerechtvaardigd vertrouwen was gewekt dat je inderdaad met een geweer in het foedraal een horecagelegenheid mocht bezoeken.
De jagers die het geweer niet in het foedraal hadden gedaan kregen hun akte niet terug. Dat de herberg voor overig publiek gesloten was maakte niet uit: de eigenaar, het personeel en de drijvers zouden ook bij de wapens kunnen en de deur waar de verbalisant door naar binnen kwam was niet afgesloten. Ook de rechter heeft de jagers zonder het foedraal in het ongelijk gesteld.

Hieruit zou je kunnen afleiden dat je met een geweer in het foedraal een horecagelegenheid mag betreden. Je moet het foedraal dan goed in de gaten houden. Maar het blijft een risicovolle onderneming.

Uit de zojuist geschetste casus en uit de uitspraak van het hof in Arnhem kun je eigenlijk alleen maar opmaken dat enkel het vervoeren via de kortste weg is toegestaan, en derhalve geen uitstapjes buiten het jachtveld. Want zodra je buiten het jachtveld komt ben je aan het vervoeren, en dat mag alleen maar via de kortste weg naar huis.

Lunchen en eten **in het jachtveld** zou wat mij betreft wel moeten mogen, je bent dan nog in het jachtveld en dus niet bezig met het vervoeren van het wapen.

Kortom: de wet is strikt, de rechter is strikt, er zit enige ruimte op basis van **het boekje '101 vragen over jagen'** maar het is beter om geen enkel risico te lopen, hoe lastig dat

soms ook zal zijn.

Ik wens u een mooi jachtseizoen met veel Waidmannsheil!

Juridisch bekeken – Ondertussen in de rechtbank…

Datum: oktober 2025 | Maurice Stassen Juristen Bestuu

rs
li
d
NO
JG

Dat een stelselwijziging hoognodig is blijkt uit de niet aflatende stroom aan uitspraken waarbij bijvoorbeeld faunabeheerplannen onderuit geschoffeld worden. Heel recent gebeurde dat met het Faunabeheerplan Zuid-Holland ten aanzien van konijnen. Het plan was gemotiveerd op basis van de landelijke vrijstellingslijst. In een eerdere voorlopige spoedprocedure had de rechter dat plan al buiten werking gesteld als het ging om het doden van konijnen buiten het havengebied van Rotterdam.

Nu diende de eigenlijke procedure in beroep. Ook in deze zaak is de uitspraak van de Raad van State uit 2023 van belang, in welke uitspraak de Raad van State besliste dat de landelijke vrijstellingslijst niet als voldoende motivering van faunabeheerplannen kon dienen. Men mag, met andere woorden, niet enkel verwijzen naar die vrijstellingslijst, maar men moet apart motiveren waarom een bepaalde diersoort gedood moet worden en waarom er geen alternatieven zijn.

En juist over die alternatieven gaat deze zaak. De tegenstanders betoogden dat er al jarenlang duizenden konijnen worden gedood, maar dat het niets helpt. Er blijven teveel konijnen die ook nog eens overlast veroorzaken. Als doden niet de oplossing is, dan moet gezocht worden naar alternatieve manieren, aldus de bezwaarmakers.

De rechtbank volgt de bezwaarmakers in hun stelling dat de richtsnoeren uit de Habitatrichtlijn ook van toepassing zijn op het konijn. Dat is een juridisch-technisch verhaal waarmee ik u niet verder zal vermoeien.

Het toepassen van die richtsnoeren betekent echter wel dat het

doden van konijnen ten onrechte is toegestaan voordat andere maatregelen zijn getroffen die het probleem gedeeltelijk oplossen. Dus ook oplossingen die maar deels werken moeten worden meegenomen. Dat staat zelfs in de toelichting op de wet en niet alleen in de genoemde richtsnoeren. Als het doden van dieren geheel of gedeeltelijk vermijdbaar is door het treffen van geschikte maatregelen dan mag je geen ontheffing of vrijstelling voor het doden van dieren afgeven.

De rechter stelt vast dat een aantal alternatieve middelen inderdaad ongeschikt zijn. Konijnen kruipen door afrasteringen en ondergraven hekwerken bijvoorbeeld. Ook kunnen terreinen niet voortdurend gemaaid worden om konijnen tegen te gaan.

Maar dat deze alternatieven niet werken wil niet zeggen dat je dan meteen mag overgaan tot het doden van de dieren. Want het faunabeheerplan zelf geeft al aan dat er een plan van aanpak moet zijn met als onderdeel dat er een verplichte inzet is van werende en verjagende middelen waar dat, al dan niet gedeeltelijk, effectief en mogelijk is. Dit is trede 1 van de escalatieladder.

Maar in het faunabeheerplan zijn geen kaders of instructies opgenomen die door de Faunabeheereenheid in acht moeten worden genomen bij het beoordelen van een dergelijk plan van aanpak. Dus, zegt de rechter, kunnen we ook niet nagaan of er wel goed is gekeken naar de alternatieven voordat er is besloten over te gaan tot het doden van de konijnen.

De inzet van alternatieve middelen op plaatsen waar dat (gedeeltelijk) effect heeft is daarmee niet gewaarborgd. En dat levert op dat het besluit niet voldoende is gemotiveerd en sneuvelt.

Zoals gezegd het zoveelste voorbeeld van een motiveringsgebrek in de besluitvorming, waardoor met name de schadebestrijders werkeloos en vooral machteloos moeten toezien hoe de schade uit de hand loopt.

Rechter wijst verzoek om schorsing afschotvergunning reeën in Friesland af

Geplaatst: 30/10/2025

De rechtbank Noord-Nederland heeft op 29 oktober het verzoek van de stichtingen Fauna4Life en Animal Rights tot schorsing van de omgevingsvergunning voor gereguleerd afschot van reeën in Friesland afgewezen. Volgens de rechter kan afschot, mits doelgericht en structureel uitgevoerd, bijdragen aan het verminderen van aanrijdingen.

Het college van Gedeputeerde Staten van Fryslân verleende op 1 juli een vergunning aan de Faunabeheereenheid Fryslân voor het afschieten van reeën rondom risicovolle wegtrajecten tot 1 juli 2030, ter bevordering van de verkeersveiligheid. Ook het doden van ernstig gebrekkige of zieke dieren is toegestaan.

De dierenorganisaties betoogden dat alternatieve, preventieve maatregelen onvoldoende zijn onderzocht of toegepast en vroegen om schorsing van de vergunning in afwachting van bezwaar. De rechter constateerde dat de motivering van het college op enkele punten tekortschiet, met name ten aanzien van de noodzaak van afschot en de beoordeling van alternatieven. Desondanks acht de rechter schorsing niet nodig, mede omdat het college en de Faunabeheereenheid hun standpunt tijdens de zitting nader hebben toegelicht.

Het belang van verkeersveiligheid weegt volgens de rechter zwaarder dan het belang van onmiddellijke schorsing. Het verzoek om een voorlopige voorziening is daarom afgewezen. De bezwaarprocedure loopt nog; een besluit wordt eind december

2025 verwacht.

Zie de uitspraak van de rechtbank Noord-Nederland.

bron: Rechtbank Noord-Nederland, 29/10/2025

De wintertijd is begonnen en de kans op aanrijdingen met wild neemt toe

De overgang naar wintertijd veroorzaakt jaarlijks een piek in het aantal wildaanrijdingen in Nederland, met name onder automobilisten die in schemering en donker door natuurgebieden rijden. Dit verhoogde risico is het gevolg van verschuivingen in daglichturen en het biologisch ritme van dieren, die zich niet aanpassen aan onze verzetting van de klok.

Vandaag is het weer zover: de wintertijd is ingegaan. Waar menigeen uitkijkt naar een extra uur slaap, waarschuwen faunabeheerders voor een flinke keerzijde. Met de overgang naar de wintertijd wordt het ’s ochtends later licht en ’s avonds eerder donker. Dit vergroot de kans op aanrijdingen met wild, “Jaarlijks worden duizenden reeën, zwijnen en herten slachtoffer van verkeersongelukken direct na de tijdswissel,” zegt Piet Croughs van de wildbeheereenheid Susteren/Graetheide.

De rede n? Met het ingaan van winter tijd vallen de ochten d- en avonds pits weer samen

met de activeur en van het wild. Bestuurders gaan moeten minderalert in het do

nk
er
op
pa
d,
te
rw
ij
l
da
ss
en
en
re
eë
n
ju
is
t
op
de
ze
mo
me
nt
en
de
we
ge
n
ov
er
st
ek
en
.
“D

ie
re
n
ke
nn
en
ge
en
zo
me
r-
of
wi
nt
er
ti
jd
.
Hu
n
ro
ut
es
en
ge
wo
on
te
s
bl
ij
ve
n
id
en
ti
ek

; alle en wij verander en abruptons ritme, ” aldus Piet Croughs

Hij roept automobilisten op tot meer oplettendheid: matig uw snelheid, groot licht bij donkere wegen zonder tegenliggers, wees alert bij wildwaarschuwingsborden en gebruik groot licht waar mogelijk. Files en drukke wegen door natuurgebieden vormen daarbij het grootste risico. “Met die kleine aanpassingen kunnen veel levens, zowel mens als dier, worden gespaard,” klinkt het. Ik heb dit zelf persoonlijk meegemaakt

,wat het betekend als je moet uitwijken voor een aanrijding met wilde zwijnen en wat de gevolgen ervan voor mij zijn geweest.

Concrete tips voor automobilisten

- Rij extra voorzichtig in schemering en donker, vooral op buitenwegen langs natuurgebieden
- Pas de snelheid aan en wees alert bij waarschuwingsborden.
- Gebruik waar mogelijk groot licht zonder tegenliggers
- Beter is om **recht te blijven rijden**, **stevig te remmen** als dat veilig kan en de controle over het voertuig te behouden. In veel gevallen overleeft het dier de klap niet, maar voorkom je dat er meerdere slachtoffers vallen.
- Een tweede reden om niet uit te wijken, is de verzekering. Wie uitwijkt en schade veroorzaakt zonder dat het dier wordt geraakt, krijgt die schade meestal niet vergoed. Een verzekeraar kan immers niet bewijzen dat er een dier op de weg was. Alleen als er sporen van de aanrijding zichtbaar zijn, zoals bloed, haren of foto’s van het dier en de schade, keert een beperkte of allriskverzekering uit.
- Iemand die van de weg raakt en zegt dat hij moest uitwijken voor een hert, kan dat zelden bewijzen, daarom is het cruciaal om foto’s te maken van het dier en de schade.

Mocht u onverhoopt toch een wild dier aanrijden, bel direct de politie via 112. Zelf verplaatsen of verzorgen van het dier is wettelijk verboden; de autoriteiten sturen een bevoegd persoon om het dier te helpen of te verwijderen.

De wintertijd vraagt om extra waakzaamheid op de weg – voor uw eigen veiligheid en voor die van het Nederlandse wild.

Nieuwsbrief 4e kwartaal 2025 FBE Limburg

4e kwartaal 2025 – Nieuwsbrief Faunabeheereenheid Limburg_Downloaden

Rechter beslist huiskatten mogen buiten vrij rondlopen – geen sprake van voorwaardelijke opzet

De rechtbank in Haarlem heeft beslist dat huiskatten vrij naar buiten mogen, ondanks een rechtszaak van de Stichting Huiskat Thuiskat tegen de provincie Noord-Holland. De stichting eiste een verbod op vrij rondlopende katten om beschermde vogels en kleine zoogdieren te beschermen, maar de rechter wees dat verzoek af.

Kern van de uitspraak

De rechtbank stelde dat er onvoldoende bewijs is dat katteneigenaren bewust het risico aanvaarden dat hun dier beschermde soorten doodt. Daarom is er geen sprake van ‘voorwaardelijke opzet’, wat juridisch vereist zou zijn voor strafbaarheid. De meldingen die de stichting gebruikte – verzameld via de site watvangtdekat.waarneming.nl – werden door de rechter als onvoldoende overtuigend beschouwd.

Reacties op de uitspraak

De Stichting Huiskat Thuiskat, opgericht in 2021, is het niet eens met deze beslissing en kondigde aan in beroep te gaan. Voorzitter Roel van Dijk vergeleek katten met honden: volgens hem zouden losse katten net als honden onder toezicht moeten blijven omdat ze jaarlijks miljoenen dieren doden. De rechtbank zag die redenering echter niet terug in de wetgeving of het bewijs [4].

Kritiek vanuit deskundigen

Maggie Ruitenberg van het Kattenkenniscentrum Nederland noemde de aanpak van de stichting “te ongenuanceerd” in een reactie bij RTL Nieuws. Zij wees erop dat veel van de door Huiskat Thuiskat gebruikte cijfers afkomstig zijn uit buitenlands onderzoek, vooral uit Australië, waar de ecologische omstandigheden en het aantal zwerfkatten sterk verschillen van Nederland. Volgens haar vangt lang niet elke buitenkat vogels of beschermde soorten, waardoor een algemeen binnenhoudverbod onrealistisch en disproportioneel zou zijn.

De uitspraak betekent concreet dat provincies geen algemene plicht hebben om kattenbezitters te beperken: huiskatten mogen dus nog steeds vrij rondlopen.

Rechtszaken over ja

ge
nd
e
hu
is
ka
tt
en
ge
br
ui
ke
n
ve
rs
ch
il
le
nd
e
be
wi
js
me
th
od
en
,
ma
ar
ce
nt
ra
le
pr
ob
le

me
n
zi
jn
de
be
tr
ou
wb
aa
rh
ei
d
en
ju
ri
di
sc
he
re
le
va
nt
ie
va
n
he
t
be
wi
js
.
Me
es
ta
l
wo

rd
en
ge
ge
ve
ns
aa
ng
el
ev
er
d
do
or
:

– Meldingen op online platforms zoals watvangtdekat.waarneming.nl, waar katteneigenaren rapporteren welke prooidieren hun kat naar huis brengt. Dit is een vorm van burgerwetenschap, waarbij de eigenaar zelf actief meldt wat hun kat vangt.
– Statistische rapporten en technische studies over het aantal door katten gedode dieren, vaak gebaseerd op schattingen, literatuuronderzoek en internationale datasets. De cijfers zijn meestal niet direct herleidbaar tot individuele, gecontroleerde Nederlandse gevallen. Veel studies zijn afkomstig uit het buitenland (Australië, Canada, VK, VS) en worden soms toegepast op Nederlandse verhoudingen voor vergelijkende context
– Getuigenverklaringen van deskundigen, zoals ecologen of dierenwelzijnsorganisaties, soms aangevuld met eigen veldwaarnemingen of casestudies over het effect van loslopende katten op lokale populaties van vogels en zoogdieren].
– Foto’s, video’s of DNA-bewijs wanneer echt relevante incidenten of soortspecifieke gevallen moeten worden bewezen (bv. beschermde diersoort daadwerkelijk door specifieke kat gedood).

In recente uitspraken accepteerden rechters gegevens uit meldsites en rapporten als ondersteunend, maar niet als overtuigend bewijs van strafbaar handelen door de eigenaar. Het bewijs schiet vaak tekort wegens:
– Zelfrapportage met selectieve of incomplete data.
– Gebrek aan directe causaliteit tussen katteneigenaar en het doden van beschermde soorten.
– Buitenlands onderzoek dat niet overeenkomt met de Nederlandse situatie en kattengedrag.

Juridische bewijsvoering over jagende katten blijft daardoor complex. Effectieve bewijsmethoden vereisen steeds direct, lokaal en objectief bewijs van schade door specifieke katten—iets wat in rechtspraktijk zelden lukt.

Bronnen:

[1] Rechter oordeelt: kat mag door de tuin van de buren lopen https://www.animalstoday.nl/kat-mag-tuin-buren-lopen/
[2] Op de rol: ‘Ik heb dat katje niet verwaarloosd’ https://www.rechtspraak.nl/Organisatie-en-contact/Organisatie/Rechtbanken/Rechtbank-Den-Haag/Nieuws/Paginas/Op-de-rol-Ik-heb-dat-katje-niet-verwaarloosd.aspx
[3] Moeten katten buiten verplicht aan de lijn? – Nieuwsuur https://www.jagersvereniging.nl/nieuws/moeten-katten-buiten-verplicht-aan-de-lijn-nieuwsuur/
[4] ECLI:NL:RBNHO:2025:10320, Rechtbank Noord-Holland … https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI%3ANL%3ARBNHO%3A2025%3A10320

Rechter verbiedt proef bestrijden steenmarters in belangrijke weidevogelgebied in Fryslân

Hier volgt een samenvatting van de uitspraak over de “Steenmarterproef” uit oktober 2025 en geeft in hoofdlijnen de motivering, uitkomst en gevolgen van het vonnis weer

Uitspraak Rechtbank

Kern van de zaak

– De Faunabeheereenheid Fryslân kreeg in 2022 een ontheffing van de provincie Fryslân om jaarlijks maximaal 429 steenmarters te vangen en doden ter bescherming van weidevogels.
– Verschillende dierenbelangenorganisaties (waaronder Fauna4life en Animal Rights) maakten bezwaar en stelden dat er betere alternatieven zijn, dat het beheer van de gebieden onvoldoende is en dat niet is voldaan aan de wettelijke eisen.
– De rechtbank moest oordelen of de ontheffing voldeed aan de voorwaarden van de Wet natuurbescherming.

Beoordeling door de rechtbank

– De rechtbank vindt dat de provincie onvoldoende heeft onderbouwd dat de betrokken gebieden voldoen aan de eisen voor “optimaal weidevogelbeheer”.
– De rechter concludeert dat niet voldoende is aangetoond dat predatiebeheer (door het doden van steenmarters) de enige of beste oplossing is, mede omdat in de meeste gebieden de kwaliteit van de habitat voor weidevogels onvoldoende is.
– De rechtbank vindt dat alternatieven zoals betere inrichting en beheer van gebieden als “bevredigende oplossingen”

onvoldoende zijn onderzocht of toegepast.
– Voor het elektrisch afrasteren en watergangen rond gebieden is aannemelijk gemaakt dat deze als enige maatregel geen geschikte alternatieven zijn, maar het habitatbeheer volstaat niet.

Staat van instandhouding steenmarter

– Uit onderliggende rapporten blijkt dat de steenmarter in Fryslân in een gunstige staat van instandhouding verkeert, dus het vangen en doden van het toegewezen aantal bedreigt die staat niet.
– Cijfermatige verschillen tussen rapporten over de populatiegrootte zijn volgens de rechtbank wel voldoende verklaard.

Evenredigheid

– Het aantal te vangen/doden steenmarters (429 per jaar) is volgens de rechtbank niet goed gemotiveerd; er is niet bezien of een lager aantal ook zou volstaan.

Beroep gegrond; gevolgen

– Het besluit tot ontheffing wordt vernietigd omdat het onvoldoende is gemotiveerd.
– Tot zes weken na een nieuw besluit op bezwaar mag geen gebruik worden gemaakt van de verleende ontheffing.
– De rechtbank wijst schadevergoeding toe vanwege overschrijding van de redelijke termijn.
– Provincie en Staat worden veroordeeld tot het betalen van proces- en schadevergoedingen aan de eisers en aan de Faunabescherming.

Belangrijkste overwegingen

– De nadruk ligt op het aantonen van afwezigheid van alternatieven, goed habitatbeheer als randvoorwaarde, en strikte toetsing van het aantal te doden dieren.

– De faunabeheermaatregel mag enkel als laatste redmiddel worden ingezet na zorgvuldig afwegen en als aan alle wettelijke eisen is voldaan.

Overijssel mag van de rechter ganzen beheren in en rond zes Natura 2000-gebieden

Hier is een samenvatting van de uitspraak van de Rechtbank Overijssel (zaaknummer ZWO 24/3863) tussen Stichting De Faunabescherming en het college van Gedeputeerde Staten van Overijssel:

Kern van de zaak
De rechtbank oordeelt over de rechtmatigheid van een opdracht van het college aan de Faunabeheereenheid Overijssel (FBE) om de populatie koppelvormende grauwe ganzen in zes Natura 2000-gebieden in Overijssel te beperken door afschot met het geweer in de periode 1 januari t/m 15 maart, jaarlijks van 2024 t/m 2029.

Standpunt van De Faunabescherming
De Faunabescherming is tegen deze opdracht en voert meerdere bezwaren aan, waaronder:

Er zou een natuurvergunning nodig zijn.
Er is onvoldoende aangetoond dat de schade aan gewassen door grauwe ganzen wordt veroorzaakt.
Er zijn andere, minder ingrijpende alternatieven mogelijk.
De opdracht zou kunnen leiden tot het verstoren of vernietigen van nesten, waarvoor geen ontheffing is verleend.

⚖ **Oordeel van de rechtbank**
De rechtbank verklaart het beroep ongegrond. Belangrijkste overwegingen:

Het college mocht aannemen dat geen natuurvergunning nodig is, omdat de uitvoering van het afschot zorgvuldig en verstoringsarm is ingericht.
Er is voldoende oorzakelijk verband tussen de schade aan gewassen en de aanwezigheid van grauwe ganzen.
De schade is belangrijk en structureel, met jaarlijkse schadebedragen van meer dan 1,5 miljoen euro.
Er zijn geen andere geschikte en bevredigende oplossingen dan populatiebeperking via afschot.
De uitvoering is beperkt, gecontroleerd en gericht op koppelvormende ganzen, niet op winterganzen of andere soorten.

 Gevolg
De opdracht blijft in stand. De Faunabescherming krijgt geen gelijk en ontvangt geen vergoeding van proceskosten of griffierecht.

Zie de uitspraak:https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBOVE:2025:5836